

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมการประเมินผลนักศึกษาพยาบาลภาคปฏิบัติ ระยะการวางแผน ระยะการวัด และระยะการประเมินค่า ของอาจารย์พยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วย และเปรียบเทียบกิจกรรมการประเมินผลนักศึกษาพยาบาลภาคปฏิบัติ ระหว่างอาจารย์พยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การอบรม และแผนกการพยาบาล ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของอาจารย์พยาบาลและหัวหน้าหอผู้ป่วย ในการประเมินผลภาคปฏิบัติ โดยทำการศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม

#### ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาล 3 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ และหัวหน้าหอผู้ป่วยจากโรงพยาบาล 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาล-สมเด็จพระปิ่นเกล้า และโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งทำหน้าที่นี้เทศและประเมินผลภาคปฏิบัติ ในหอผู้ป่วยแผนก อายุรกรรม ศัลยกรรม สูติกรรม นรีเวชกรรม กุมารเวชกรรม และ จักษุ โสต คอ นาสสิก ซึ่งเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม ผู้วิจัยศึกษาทุกหน่วยของประชากร ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 104 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนอาจารย์พยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วย แต่ละแห่ง จำแนกตามวิทยาลัยพยาบาล และตามโรงพยาบาล ของแต่ละเหล่าทัพ ซึ่งขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ผู้วิจัยได้ข้อมูลวันที่ 1 เมษายน 2537 ดังนี้

เหล่าทัพ	วิทยาลัยพยาบาล	ประชากร อาจารย์ พยาบาล	โรงพยาบาล	ประชากร หัวหน้า หอผู้ป่วย
กองทัพบก	วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	18	พระมงกุฎเกล้า	18
กองทัพเรือ	วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ	14	สมเด็จพระปิ่นเกล้า	14
กองทัพอากาศ	วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ	21	ภูมิพลอดุลยเดช	19
	รวม	53	รวม	51

รวมประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น = 104 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบตรวจสอบรายการเอกสารเป็นแบบตรวจสอบรายการเอกสารการประเมินผลภาคปฏิบัติที่อาจารย์พยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วยใช้ในกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติ และ ชุดที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติกิจกรรมการประเมินผล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติรวมทั้งปัญหาในการประเมินผลภาคปฏิบัติด้วย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากตำราและเอกสาร รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมการปฏิบัติการประเมินผล

2. จัดทำร่างแบบเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินผล นักศึกษาพยาบาลภาคปฏิบัติ ที่อาจารย์พยาบาลและหัวหน้าหอผู้ป่วย ได้ปฏิบัติ ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ชุด คือ

#### ชุดที่ 1 แบบตรวจสอบรายการเอกสาร

เป็นแบบตรวจสอบรายการเอกสารการประเมินผลนักศึกษาพยาบาลภาคปฏิบัติ ที่อาจารย์พยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วย มีไว้ใช้ประกอบการประเมินผลนักศึกษาพยาบาลภาคปฏิบัติ ลักษณะแบบตรวจสอบรายการเป็นชนิด 2 ตัวเลือก คือ มีเอกสารและไม่มีเอกสาร การตรวจสอบรายการเอกสาร ครอบคลุมขั้นตอนกิจกรรมการประเมินผล คือ ระยะเวลาวางแผน ระยะเวลาการวัด และระยะเวลาประเมินค่า

#### ชุดที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติกิจกรรมการประเมินผล

เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติกิจกรรมการประเมินผลนักศึกษาพยาบาลภาคปฏิบัติของอาจารย์พยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วย แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคลเกี่ยวกับสถานที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการประเมินผล แผนกการพยาบาล การอบรม จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยที่ทำการนิเทศและประเมินผล และจำนวนนักเรียนที่ต้องนิเทศและประเมินผล เป็นการเลือกตอบและเติมคำ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินผลนักศึกษาพยาบาลภาคปฏิบัติ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 อันดับ ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติ เนื้อหาแบบสอบถาม ครอบคลุมขั้นตอน ระยะเวลาวางแผน ระยะเวลาการวัด และระยะเวลาประเมินค่า

การตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณากิจกรรมการประเมินผล แต่ละข้อ คือ ให้ผู้ตอบ ตอบว่าได้ทราบหรือมีการปฏิบัติกิจกรรมการประเมินผลจริงในลักษณะ นั้นมากน้อยเพียงใด

ความหมายของคำตอบ

มากที่สุด	หมายถึง	ได้ทราบหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติในลักษณะนั้น ทุกครั้ง มีคะแนน = 5
มาก	หมายถึง	ได้ทราบหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติในลักษณะนั้น เป็นส่วนใหญ่ มีคะแนน = 4
ปานกลาง	หมายถึง	ได้ทราบหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติในลักษณะนั้น เป็นบางครั้ง มีคะแนน = 3
น้อย	หมายถึง	ได้ทราบหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติในลักษณะนั้น เป็นส่วนน้อย มีคะแนน = 2
ไม่มี	หมายถึง	ไม่ทราบหรือไม่ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติใน ลักษณะนั้นเลย มีคะแนน = 1

เกณฑ์การตีความจากคะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	ได้ทราบหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะนั้นทุกครั้ง
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	ได้ทราบหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะนั้นเป็น ส่วนใหญ่
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	ได้ทราบหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะนั้นเป็น บางครั้ง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	ได้ทราบหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะนั้นเป็น ส่วนน้อย
คะแนนเฉลี่ย 0.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่ทราบหรือไม่ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะนั้นเลย

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามปัญหาการประเมินผลภาคปฏิบัติ ทั้ง 3 ระยะเวลา คือ ระยะเวลาวางแผน ระยะเวลาวัด และระยะเวลาประเมินค่า ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด

ความหมายของคำตอบ

มากที่สุด	หมายถึง	พบปัญหาในการประเมินผลภาคปฏิบัติ ในลักษณะนั้นทุกครั้ง มีคะแนน = 5
-----------	---------	---

มาก	หมายถึง	พบปัญหาในการประเมินผลภาคปฏิบัติ ในลักษณะนั้นเป็นส่วนใหญ่ มีคะแนน = 4
ปานกลาง	หมายถึง	พบปัญหาในการประเมินผลภาคปฏิบัติ ในลักษณะนั้นเป็นบางครั้ง มีคะแนน = 3
น้อย	หมายถึง	พบปัญหาในการประเมินผลภาคปฏิบัติ ในลักษณะนั้นเป็นส่วนน้อย มีคะแนน = 2
ไม่มี	หมายถึง	ไม่ได้พบปัญหาในการประเมินผลภาคปฏิบัติ ในลักษณะนั้นเลย มีคะแนน = 1

#### การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบตรวจสอบรายการเอกสารและแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 14 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ การตัดสินความตรงของแบบตรวจสอบรายการเอกสาร และแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์พยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วย กำหนดเกณฑ์ความตรงว่า 10 ใน 14 ท่าน ของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับแบบสอบถาม และแบบตรวจสอบรายการเอกสาร ผู้ทรงคุณวุฒิใดให้ข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณาพร้อมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

#### เกณฑ์ที่ใช้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

1. เป็นอาจารย์พยาบาลที่มีหน้าที่สอน นิเทศ และประเมินผลภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล มีประสบการณ์ในด้านการปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป หรือ
2. เป็นพยาบาลวิชาชีพ ตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้ตรวจการพยาบาล และพยาบาลประจำการอาวุโส ที่มีประสบการณ์ในการสอน นิเทศ และประเมินผลภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล 10 ปีขึ้นไป หรือ
3. เป็นอาจารย์ที่สอนการวัดและประเมินผลทางการศึกษาโดยตรง มีประสบการณ์ในการสอน 10 ปีขึ้นไป

### การหาความเที่ยง (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว นำไปลองใช้ที่วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ และโรงพยาบาลตำรวจ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ทดสอบหาความเที่ยง จำนวน 30 คน เป็นอาจารย์พยาบาล จำนวน 15 คน และหัวหน้าหอผู้ป่วยจำนวน 15 คน ที่นิเทศและประเมินผลภาคปฏิบัติแผนกที่นักศึกษาปฏิบัติงาน ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายกับประชากรในการวิจัย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความเที่ยง ดังนี้

แบบสอบถามกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติ ระยะการวางแผน ระยะการวัด ระยะการประเมินค่า และปัญหาการประเมินผลทั้ง 3 ระยะ นำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ( $\alpha$  - Coefficiency) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ = .96

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล และผู้อำนวยการโรงพยาบาล เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล และผู้อำนวยการโรงพยาบาลด้วยตนเอง
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย ขั้นตอน และรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนและคุณสมบัติของประชากรที่ต้องการ โดยติดต่อประสานกับอาจารย์ หัวหน้าแผนกแต่ละวิชา และหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อกำหนดวัน เวลาเก็บข้อมูล ตามความสะดวกของแต่ละแห่ง
4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาในการดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ คือ วันที่ 18 เมษายน 2537 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม

2537 ได้แบบตรวจสอบรายการเอกสารอยู่ในสภาพสมบูรณ์ จำนวน 85 ชุด และแบบสอบถาม อยู่ในสภาพสมบูรณ์ จำนวน 85 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.25 โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

4.1 แบบตรวจสอบรายการเอกสาร ผู้วิจัยได้สำรวจเอกสารที่ใช้ประกอบการประเมินผลภาคปฏิบัติ ในระหว่างการวางแผน ระยะเวลาการวัด และระยะเวลาประเมินค่า จากอาจารย์พยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยการสัมภาษณ์และขอดูเอกสารที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

4.2 แบบสอบถามกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม และให้เวลาในการทำแบบสอบถาม นาน 3 สัปดาห์ หลังจากนั้นจึงเก็บแบบสอบถามคืน และติดตามแบบสอบถามที่ยังเก็บคืนไม่ครบอีก 3 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเอง

### ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ สถานที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา แผนกการพยาบาล ประสบการณ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติ การอบรมและระยะเวลาการอบรม จำนวนนักศึกษาที่นิเทศและประเมินผลแต่ละครั้ง จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยที่ทำการนิเทศ และประเมินผลต่อสัปดาห์ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำแสดงในรูปตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติ ระยะเวลาวางแผน ระยะเวลาการวัด และระยะเวลาประเมินค่า โดยการหาค่าร้อยละ นำแสดงในรูปตาราง โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์จากการตรวจนับคะแนนรายข้อ แล้วจึงนำมาหาค่าร้อยละ การวิเคราะห์แบบสอบถามรายการเอกสารเป็นรายข้อ จากการสำรวจเอกสารของอาจารย์พยาบาล 44 คน และหัวหน้าหอผู้ป่วย 41 คน การให้คะแนนถ้ามีเอกสารที่ใช้ในการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติ ของนักศึกษายาบาลในรายการสำรวจข้อย่อยให้ร้อยละ 1 คะแนน ถ้าไม่มีเอกสารที่ใช้ในการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติของนักศึกษายาบาลในระยะเวลาสำรวจข้อย่อยให้ = 0 คะแนน

3. ข้อมูลกิจกรรมการประเมินผลภาคปฏิบัติของนักศึกษายาบาล ระยะการวางแผน ระยะการวัด ระยะการประเมินค่า และปัญหาการประเมินผลทั้ง 3 ระยะ ได้ทำการวิเคราะห์ ข้อมูล โดยวิธีทางสถิติดังนี้

3.1 นำคะแนนของประชากรทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยกิจกรรม และปัญหา ระยะการวางแผน ระยะการวัด และระยะการประเมินค่า ระหว่างอาจารย์พยาบาลกับหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยการทดสอบค่า  $t$  ( $t$ -test)

3.3 เปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าคะแนนเฉลี่ยกิจกรรม ระยะการวางแผน ระยะการวัด และระยะการประเมินค่า ของอาจารย์พยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตาม วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติ การอบรม และแผนกการพยาบาล โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ( $F$ -test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ ภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวน ด้วยวิธีการทดสอบ เชฟเฟ (Scheffe's test for multiple comparison)